

Czy ludzie mogą odczuwać dwie emocje jednocześnie? Intuicyjnie wydaje się, że mogą bez trudu czuć dwie podobne (np. szczęście i rozbawienie albo strach i niepewność). Czy mogą jednak czuć dwie zupełnie różne emocje w tym samym momencie? Czy mogą być jednocześnie radośni i przerażeni, rozbawieni i zdegustowani, zmotywowani do zrobienia czegoś i zarazem przerażeni tym? **Jeśli tak, jak ten stan niejednoznaczności mógłby wpłynąć na funkcjonowanie poznawcze?** Zazwyczaj uważa się, że emocje pogarszają funkcjonowanie poznawcze; w dotychczasowych badaniach wykazano jednak, że ten efekt zależy od wymiarów emocjonalnych, właściwych dla poszczególnych emocji (np. czy są one pozytywne, negatywne, subiektywnie istotne czy też zupełnie nie). Stan emocjonalnej niejednoznaczności (konfliktu między konstruktami) wydaje się być bardzo specyficznym stanem, posiadającym właściwości, których nie sposób sprowadzić do właściwości jednoznacznego, prostego afektu.

Zaproponowany **projekt dotyczy fenomenu niejednoznacznych emocji** – definiowanych jako odczuwanie stanów afektywnych o różnych charakterystykach (takich jak pozytywność i negatywność) w tym samym czasie **oraz ich wpływu na efektywność funkcji poznawczych**: zakresu uwagi, pamięci roboczej i kontroli poznawczej. W serii sześciu eksperymentów zbadana zostanie niejednoznaczność na dualistycznych wymiarach znaku emocji, ich genezy i aktywacji. Znak emocji może być pozytywny (przyjemność) i negatywny (nieprzyjemność). Genezę emocjonalną można podzielić na automatyczną (będącą odruchową reakcją na bodźce, szybką i bezwysiłkową) i refleksyjną (będącą bardziej przemyślaną reakcją, wolną i wymagającą wysiłku). Ostatnim obszarem niejednoznaczności jest aktywacja, podzielona na bardziej biologiczne pobudzenie (jak bardzo automatycznie aktywizujący jest bodziec) i bardziej refleksyjny, deliberatywny stan subiektywnej istotności (jak ważny jest bodziec dla czyichś celów). Zaplanowane eksperymenty pozwolą podjąć próbę prześledzenia charakterystyk niejednoznaczności na trzech przedstawionych wymiarach, jak również ich wpływu na efektywność różnych funkcji poznawczych. W ich ramach wykorzystane zostaną trzy zadania poznawcze (każde z nich w dwóch zmodyfikowanych wersjach): Complex Visual Search (jako pomiar zakresu uwagi i efektywności przeszukiwania pola wzrokowego), zadanie N-back (miara pamięci roboczej) oraz Emocjonalny Test Stroopa (mierzący efektywność kontroli poznawczej).

W ramach wzbudzania stanu niejednoznaczności emocjonalnej, użyte zostaną słowa, poddane wcześniej walidacji (ocenione z użyciem procedury psychologicznej i metody eye-trackingu) jako materiał bodźcowy. Głównym celem eksperymentów będzie porównanie właściwości bodźców niejednoznacznych (z niejednoznacznością na odpowiednim z trzech wymiarów) z jednowymiarowymi, ocenionymi jako posiadające jedną charakterystykę (np. albo automatyczne, albo refleksyjne; pozbawione konfliktu), oraz ich różnego wpływu na funkcje poznawcze.

Innowacyjny charakter projektu jest spowodowany przede wszystkim wymiarowym podejściem do emocji. Pozwala ono na większą generalizację wyników i wyciąganych z nich wniosków, ponieważ nie są one ograniczone do specyficznych emocji użytych w badaniu, ale raczej do wielu emocji o podobnych charakterystykach. Co więcej, w eksperymenty zostaną włączone obszary, na których nigdy jeszcze nie mierzono niejednoznaczności (geneza i aktywacja), ani też jej wpływu na funkcjonowanie poznawcze.

Relacje między emocjami a poznaniem są ważnym i nadal rozwijającym się obszarem naukowym. Uzyskane wyniki mogą być użyteczne nie tylko dla dalszych badań psychologicznych w tym zakresie (poprzez zidentyfikowanie charakterystyk bodźców, prześledzenie specyfiki wpływu wymiarów emocjonalnych na funkcjonowanie poznawcze; wreszcie, poprzez stworzenie ogólnego modelu zależności w takich sytuacjach), ale też dla praktyki psychologicznej (np. treningów emocjonalnych, szkoleń z zakresu podnoszenia kompetencji emocjonalnych; w zasadzie dla każdego obszaru dotyczącego zrozumienia emocji i ich konsekwencji) i badań z zakresu lingwistyki (poprzez zmapowanie właściwości słów i ich wpływu na zmianę funkcjonowania poznawczego).